

Навіны

БНФ «АДРАДЖЭНЬНЕ»

нумар 16 (33)

26 сьнежня 2000 г.

Вітаем усіх чытачоў газеты з Божым нараджэньнем і Новым годам!

Ужо праз некалькі дзён мы ўвойдзем у новае тысячагодзьдзе. Важна бачыць гэты пераход ня толькі як зьмену XX-га стагодзьдзя на XXI-ае, але як набліжэньне да новага жыцця, да доўгачаканых пераменаў. Рэгіянальныя лідэры Фронту аптымістычна глядзяць у будучыню, аб чым сьведчаць адказы на пытаньне: «Што Вы чакаеце ад наступнага году?»

Рыгор БАКІЕВІЧ, старшыня Берасьцейскай абласной арганізацыі:

– Відаць, першае і галоўнае – гэта зьменаў. Так, як мы сёння жывем, далей жыць немагчыма. І мае спадзяваньні грунтуюцца на тым, што гэтых зьменаў чакае большасьць беларускага народу. Для гэтага ёсьць усе перадумовы: ёсьць талерантны, працавіты народ, ёсьць цудоўная зямля, ёсьць цудоўная моладзь, ёсьць шмат разумных людзей, якія сёння ахвярна працуюць у імя будучыні. Для беларусаў наступны год будзе лёсавызначальным. Сёлета мы зрабілі добры задзел для будучых пераменаў. Я лічу, што кампанія «Байкот-2000» дапамагла нам зрабіць праверку сваіх сілаў, знайсці падыход да людзей. І вынікі выбараў, якія ў Берасьці не адбыліся, сьведчаць аб тым, што мы можам зьмяніць сытуацыю. Мяне цешыць той настрой сьвята, які панаваў пасля абвяшчэньня вынікаў: фарс, які заплянаваў Лукашэнка, намі быў сарваны.

Сёння людзі чакаюць ад нас аднасьці, дапамогі ў вырашэньні галоўнага пытаньня: «Хто?» Мы павінны вызначыць адзіны падыход дзеля таго, каб кіраўніком Беларусі стаў талерантны чалавек, які зможа рэпрэзэнтаваць інтарэсы менаві-

та Беларусі. Да яго патрабаваньні будуць невялікія: каб ён заўсёды ведаў, што ён – прэзыдэнт вольнай і незалежнай Беларусі, і павінен перадаць гэтую Беларусь нашчадкам. Беларусь, а ня вобласьць Расеі ці нейкай іншай імперыі. Вельмі шмат у нас ёсьць цяжкасьцяў, але ёсьць імкненьне знайсці паразуменьне. Разам мы можам вырашыць усе праблемы.

Анатоль ФЭДАРАЎ, намесьнік старшыні БНФ, старшыня Магілёўскай абласной арганізацыі:

– Як і ўсе ў Беларусі, я чакаю станоўчых зьменаў. Як палітык – зьменаў у палітычным жыцьці: перамогі дэмакратычных сілаў на прэзыдэнцкіх выбарах, у выніку чаго ў краіне пачнуцца эканамічныя й палітычныя рэформы. Усё гэта стане гарантам нашага лепшага жыцця, а таксама таго, што мы будзем жыць у незалежнай краіне. Гэта мае асноўныя спа-дзяваньні. І хаця сытуацыя складаная, зараз мы працуем дзеля зьменаў.

Сяргей МАЛЬЧЫК, старшыня Горадзенскай гарадзкой арганізацыі:

– Наступны год цікавы ва ўсіх аспектах. Год – пачатак новага тысячагодзьдзя. Год павышанай сонечнай актыўнасьці, якая супадае з двума пікамі: сямігадовым і трыццацігадовым. Гэта год

палітычных пераменаў у Беларусі. Я ўпэўнены, што Беларусь у наступным годзе стане вольнай ад таго рэжыму, які зараз ёсьць. Думаю, што ў 2001 г. Беларусь будзе беларускай.

Віктар РАМАНШКА, старшыня Гомельскай абласной арганізацыі:

– Наступны год – год зьмяі. Паводле ўсходняга гараскопу яна сымбалізуе сабой мудрасьць. Таму я лічу, што будуць вялікія зьмены – і ў лепшы бок. Па меншай меры, спадзяюся на гэта, бо паводле натуре я аптыміст. Зьмены будуць, тым больш што 2001 год – год прэзыдэнцкіх выбараў.

Валянцін БАРАНАЎ, старшыня Менскай абласной арганізацыі:

– Жадаю, каб пашыраліся нашыя шэрагі. Хацелася б, каб беларускі народ зразумеў, дзе ён знаходзіцца, і адчуў сваю значнасьць.

Васіль ШАЛУХІН, старшыня Віцебскай абласной арганізацыі:

– Я дакладна ведаю, што ў наступным годзе нам давядзецца шмат працаваць. А нашаму народу я зычу, каб у жыцьці адбыліся перамены, і беларусы сталі, урэшце рэшт, «людзьмі звацца».

Падрыхтавала Алена ПАПЛАЎСКАЯ

ХУТКА БУДЗЕ АДЗІНЫ КАНДЫДАТ

Каардынацыйная Рада дэмакратычных сілаў назвала трох прэтэндэнтаў

У пятніцу, 15 сьнежня, адбылося чарговае паседжаньне Каардынацыйнай рады дэмакратычных сілаў. Удзельнікі абмеркавалі шэраг пытанняў, а таксама вызначыліся з прэтэндэнтамі на званьне адзінага кандыдата ад аб'яднанай апазыцыі.

На паседжаньні была

ўхвалена папярэдняя праца, праведзеная Радай. Суб'екты КРДС канстатавалі аднасьць пазыцыяў і падыходаў і пагадзіліся з тым, што трэба працаваць у рамках Каардынацыйнай Рады.

Сярод іншых разглядалася пытаньне аб удасканаленьні дзейнасьці Рады ў падрыхтоўцы да выбарчай кампаніі, а таксама пытаньне аднаўленьня ўдзелу «Народнай Грамады» ў КРДС.

– Паседжаньне прайшло канструктыўна, – лічыць старшыня БНФ «Адраджэньне» і Партыі БНФ Віцук Вячорка.

– Мы звучлі кола асобаў-прэтэндэн-

таў да трох. Большыня суб'ектаў назвала імя Сямёна Домаша. Таксама ўзгадваліся імёны Міхаіла Чыгіра і Ўладзімера Ганчарыка. Мы дамовіліся працягнуць міжсуб'ектавыя кансультацыі. Зараз Каардынацыйная Рада павінна вызначыць аднаго кандыдата, якога яна будзе пад-

трымліваць. Апошнія слова будзе належаць Кангрэсу дэмакратычных сілаў, які адбудзецца ў лютым 2001 году.

Удзельнікі паседжанья прынялі рашэньне правесці кансультацыі з патэнцыйнымі кандыдатамі аб вызначэньні ўзгодненай працэдурі выхаду на адзіную кандыдатуру, а таксама праінфармаваць іх аб выніках мінулай нарады.

– Гэта самае галоўнае рашэньне, – сказаў Анатоль Лябедзька, старшыня Аб'яднанай грамадзянскай партыі. – Мы прапануем правілы гульні, аднолькавыя для ўсіх. На кансультацыі адведзены час. Патэнцыйныя кандыдаты павінны вызначыць свае адносіны. Я думаю, што ні КРДС, ні БНФ, ні АГП ня

здольныя вылучыць адзінага кандыдата. Гэта здольная зрабіць працэдура, якая прымаецца ўсімі. У бліжэйшым часе адбудзецца чарговае паседжаньне, дзе мы праінфармуем аб выніках гэтых кансультацыяў.

Зразумела,

што на будучых прэзыдэнцкіх выбарах досыць важная роля будзе належаць і прафсаюзам. Вылучэньне Ўладзімера Ганчарыка ў якасьці прэтэндэнта на званьне адзінага кандыдата сьведчыць, на мой погляд, што пэўныя зрухі адбыліся і ў афіцыйнай Фэдэрацыі прафсаюзаў Беларускай. Што ж датычыць незалежных аб'яднаньняў працоўных, то віцэ-прэзыдэнт Кангрэсу дэмакратычных прафсаюзаў Віктар Івашкевіч, які старшыняваў на паседжаньні, не хаваў свайго задавальненьня ад праводзімых перамоваў:

– Кансультацыі ідуць даволі паспяхова. Выдатна, што колькасьць кандыдатаў скарацілася да трох. Я думаю, што ў бліжэйшым часе іх наагул стане два.

Датычна пэрсаналіяў Кангрэсу вызначыў свае прыхільнасьці – гэта Сямён Домаш. Але прынята рашэньне, што Кангрэс выступіць за адзінага кандыдата, якога вылучыць КРДС.

Што да рэгіянаў, то яны гатовыя падтрымаць адзінага кандыдата, які будзе вылучаны. Большасьць прадстаўнікоў абласных каардынацыйных радаў, якія ўваходзяць у «Рэгіянальную Беларусь», маюць скаардынаваньне пазыцыі. Таму ўжо зараз у рэгіёнах ствараюцца выбарчыя штабы і вядзецца актыўная падрыхтоўка да прэзыдэнцкай кампаніі. На нацыянальным роўні ствараць адзіны выбарчы штаб цяжэй, таму што такой аднасьці пакуль да канца не дасягнута. Але працэсы ідуць, КРДС працуе, і даволі канструктыўна. Усе

Працяг на стар. 4

Вячаслаў Сіўчык, намесьнік старшыні БНФ, быў больш катэгарычны ў сваіх выказваньнях:

– Я не задаволены тым, што адбывалася на КРДС. Хачу зазначыць, што застаецца тая небяспека, пра якую я казаў яшчэ на жнівеньскім Сойме БНФ, а дакладней – што апазыцыя можа вылучыць два з паловай кандыдаты ў прэзыдэнты. Прычым кожная група, якая будзе стаяць за таго ці іншага кандыдата, будзе апантана даказваць, што менавіта гэты і ёсьць адзіна верным і адзіна правільным. Наступствы гэтага лёгка пралічваюцца.

Я думаю, што мы і самі ў пэўнай ступені вінаватыя ў такой сытуацыі. Нагадаю, што мае прапановы аб стварэньні адзінага штаба пад прэзыдэнцкую кампанію незалежна ад пэрсаналіяў, якія былі дадзеныя яшчэ летам, былі забякаваныя. Такім чынам, мы самі сабе абцяжарваем далейшы шлях удзелу ў прэзыдэнцкай кампаніі.

Мне вельмі хацелася б, каб узьнік адзіны кандыдат. Я глыбока перакананы, што гэта магчымае толькі па той фор-

муле, якую я прапаноўваў на апошнім Сойме: тэрміновае стварэньне камітэта з васьмі палітычных партыяў, якія здольныя працаваць кааліцыйна. Калі гэтага кроку ня будзе, то мы выйдзем на прэзыдэнцкую кампанію паводле формулы Чарнамырдзіна – хацелі як лепей, а атрымаем – як заўсёды.

Самае кепскае, што часу засталася ўжо зусім мала. Таму мусяць ісьці ўзгодненая кааліцыйная праца на ўсіх роўнях. Мусяць ужо быць падрыхтаваныя сьпісы сябраў выбарчых камісіяў на кожны ўчастак у Беларусі, мусяць быць сфармаваны асновы ініцыятыўных групаў і тыя валянтэры, якія мусяць займацца агітацыяй і назіраньнем.

Я ўсё-такі застаюся пры сваіх ранейшых перакананьнях, што без прыняцьця сыстэмнага пляну КРДС і без стварэньня адзінага штаба наагул гаварыць аб прэзыдэнцкай кампаніі 2001 года – гэта займацца аматарствам.

БЕЛАРУСЬ І ЧЭХІЯ: РАЗАМ У БУДУЧЫНЮ

З 11 па 13 снежня праходзіў візыт лідэраў беларускіх дэмакратычных арганізацыяў у Чэхію. Склад дэлегацыі ў значнай ступені адлюстроўваў склад кааліцыі дэмакратычных сілаў: Анатоль Лябедзька – кіраўнік Аб'яднанай грамадзянскай партыі, Станіслаў Шушкевіч – кіраўнік Беларускай сацыял-дэмакратычнай грамады, Алесь Бяляцкі – старшыня Рабочай групы Асамблеі дэмакратычных няўрадавых арганізацыяў і Праваабарончага Цэнтру «Вясна» і Алесь Міхалевіч – кіраўнік Маладзёвага інфармацыйнага цэнтру.

Дэмакратычныя лідэры сустрэліся з парламентарамі й прэзідэнтам Вацлавам Гавэлам. «Навіны БНФ» напрасілі расправесці пра візыт у Чэхію старшыню БНФ Вішчука Вячорку.

– Паездка ў Прагу кіраўнікоў беларускіх дэмакратычных палітычных партыяў і грамадзкіх арганізацыяў рыхтавалася даўно. Тэхнічным бокам візыту займалася чэская фундацыя «Чалавек у нядолі», што працуе ў праблемных краінах і ўжо некалькі гадоў мае ў Менску сваё прадстаўніцтва (як, дарэчы, мала якія іншыя замежныя фундацыі й арганізацыі). Ініцыятыву выяўлялі і мы. Я, напрыклад, паслаў быў прэзідэнту Вацлаву Гавэлу ліст падзякі за ягоныя вітаньні ўсебеларускаму зьезду за незалежнасьць, які адбыўся ўлетку. Прыватныя кантакты былі ў нас раней з чэскімі сэнатарамі й дэпутатамі ніжняй палаты парламэнту, якія самі маюць дысыдэнцкую біяграфію і таму добра разумеюць нашыя беларускія праблемы ў змаганьні за дэмакратыю і ў абарону незалежнасьці.

– *З кім з чэскіх лідэраў сустракалася беларуская дэлегацыя ў Чэхіі?*

У ліку найбольш істотных сустрэчаў трэба назваць спатканьні з сэнатарамі Міхалам Жантоўскім – старшынём міжнароднай камісіі Сэнату, і сэнатарам Янам Румулам – кіраўніком Аб'яднанага дэмакратычнага альянсу. Яны бывалі ў Беларусі, дарэчы, у дзень Чарнобыльскага Шляху, і выдатна разьбіраюцца ў нашай сытуацыі. Сэнатары пацьвердзілі рашучую пазыцыю па ўсіх пытаннях якія мы ўздымалі: непрызнаньне лукашэнкаўскага рэжыму, ціск на Маскву з мэтай недапушчэньня інкарпарацыі Беларусі ў Расею, змаганьне за дэмакратычныя ўмовы прэзідэнцкіх выбараў. Гэтыя сэнатары прадстаўляюць правацэнтрысцкія сілы, але мы сустракаліся таксама зь людзьмі кіроўнага блёку партыі ОДС і сацыял-дэмакратаў, сярод іх спадар Заоралек – кіраўнік Міжнароднай камісіі ніжняй палаты чэскага парламэнту. Сустракаліся мы з намесьнікам міністра замежных спраў Марцінам Палоўшам, з

Падчас сустрэчы з чэскім прэзідэнтам

упаўнаважаным па правах чалавека чэскага ўраду Пэтрам Углам (абодва – з кола людзей, зьнітаных супольнай барацьбой за дэмакратыю й незалежнасьць Чэхіі). Я ўсьцешаны, што нам атрымалася ўбачыцца з Петрушкай Шуштравай – жанчынай, якая калісьці ўдзельнічала ў чэска-польскіх патаемных сустрэчах у гарах, дзе чэскія і польскія дысыдэнты дамаўляліся аб узаемным перакідваньні нелегальнай літаратуры. Зараз яна – вядучы публіцыст штодзённіка «Lidove noviny».

Вельмі прыязным было спатканьне зь віцэ-сьпікерам Сэнату (некалькі дзён таму ён стаў сьпікерам) Пэтрам Пітгартам. Ягоная перамога на выбарах маршалка сэнату, паказвае, што правацэнтрысцкая кааліцыя зноў адбудовае свой уплыў у Чэхіі.

– *Якія тэмы абмяркоўваліся падчас сустрэчаў?*

– Паўсюль абмяркоўвалася дылема – што рабіць з рэжымамі кшталту лукашэнкаўскага: ізаляваць іх, пры гэтым інтэнсіўна кантактуючы з грамадзтвам, народам, грамадзянскай супольнасьцю, ці спрабаваць зь імі кантактаваць, гандляваць, падкармліваць. Увесь час падымалася праблема г. зв. «збожжавага кантракту», калі Чэхія дала крэдыт беларускаму ўраду на закупку збожжа. Чэхаў вельмі цікавіла, які усё ж быў лёс гэтага збожжа: ці яно сапраўды пайшло на ўспамажэньне нашага народу, ці на тое, каб узмацніць лукашэнкаўскі рэжым.

– *Якая з сустрэчаў была для Вас самай значнай?*

– Вядома, з прэзідэнтам краіны Вацлавам Гавэлам. Гэта чалавек легендарны, выдатны, сусьветнага роўню драматург. Ягонае імя памятнае ўсім, хто жыў у той час ці вывучаў гісторыю чэскай антытаталітарнай рэвалюцыі, пачынаючы з 1968 г., і аксамітнай рэвалюцыі 1980 г. Чэхія падала сьвету выдатны

прыклад таго, як пераход ад таталітарызму да дэмакратыі можа ўзначальваць чалавек плоць ад плоці з культуры, зь літаратурнай традыцыі, які добра разумее, што такое маральныя і эстэтычныя каштоўнасьці, чалавек, які эстэтызаваў само кіраваньне дзяржавай і надаў моцны маральны імпульс чэхам, каб вызваліцца ад камуністычнага спадкаемства. Наша сустрэча з чэскім лідэрам доўжылася ў два разы больш, чым было запланавана.

Вацлаў Гавэл ведае беларускую сытуацыю. Ён выказаў цвёрдае перакананьне, што ў бліжэйшай будучыні Беларусь вернецца ў сям'ю цывілізаваных народаў, дэклараваў нам падтрымку сваім аўтарытэтам, сваім словам на міжнародным роўні. На сустрэчах прэзідэнтаў цэнтральна-эўрапейскіх краінаў, на эўрапейскіх спатканьнях чэскі прэзідэнт будзе выступаць супраць прызнаньня нелегітымнай палаты прадстаўнікоў, будзе вітаць намаганьні аб'яднаных беларускіх дэмакратычных сілаў дабіцца дэмакратычных умоваў выбараў і перамагчы ў наступным годзе.

– *Якія вашыя асабістыя ўражаньні ад сустрэчы з чэскім лідэрам?*

– Я падараваў Вацлаву Гавэлу кампакт-дыск з запісам нашага выдатнага сьпевака, тэнара Міхала Забэйды-Суміцкага, чалавека, якому не знайшлося месца на Бацькаўшчыне ў пасляваенны час, і таму ён жыў у Празе. Таксама ад імя беларускай дэлегацыі мы ўручылі прэзідэнту Чэхіі камізэльку зь ліку тых у якіх хадзілі пікетуючы 10 снежня – з выявай Ганчара і подпісам «Віктар Ганчар – дзе ён?» Гэта, я думаю, прымусіла Гавэла прыгадаць часы, калі ён са сваімі сябрамі змагаўся за свабоду, выступаў супраць зьявольнага і зьнікненьня палітычных апанэнтаў камуністычнага рэжыму.

Гутарыла Маша Савушкіна

Рэспубліканская партыя ЗША

Рэспубліканская партыя нарадзілася ў 50-я гады XIX стагоддзя. Стварэнне партыі было ініцыяванае актывістамі антырабаўладальніцкага руху, а таксама тымі, хто выступаў за інвэставанне ўрадам сродкаў на развіццё заходніх земляў. Першая нефармальна партыйная сустрэча адбылася ў невялікім мястэчку Рыпан (штат Вісконсін), на паўночны захад ад Мілуокі.

Першая афіцыйная Рэспубліканская канфэрэнцыя адбылася 6 ліпеня 1854 году ў горадзе Джэксан, штат Мічыган. У 1856 годзе рэспубліканцы сталі агульнаамерыканскай партыяй, калі іх кандыдат – Джон Фрымант – быў вылучаны на пасаду прэзідэнта. Нягледзячы на тое, што рэспубліканцы лічыліся тады «трэцім партыяй», паколькі дзівюхпартыйную сыстэму таго часу прадстаўлялі дэмакраты і вігі, Фрымант атрымаў 33% галасоў.

А праз 4 гады Абрагам Лінкальн стаў першым рэспубліканскім прэзідэнтам ЗША.

У 1861 годзе ў Злучаных Штатах пачалася вайна паміж дэмакратамі Поўначы і рабаўладальнікамі Поўдня. Падчас грамадзянскай вайны, насуперак пародам свайго ўраду, Лінкальн падпісаў Праклямацыю, якая зрабіла рабоў вольнымі. Перамога ў грамадзянскай вайне (якая скончылася ў 1865 годзе) умацавала пазыцыі рэспубліканцаў на амэрыканскай палітычнай сцэне.

Дзякуючы намаганьням Рэспубліканскай партыі былі прынятыя: 13-я Папраўка да Канстытуцыі, якая абвясціла рабства па-за законам, 14-я, якая гарантавала роўную для ўсіх абарону паводле законаў, і 15-я, якая дапамагла абараніць правы афраамэрыканцаў у сфэры выбарчага заканадаўства.

Рэспубліканская партыя адыграла таксама вядучую ролю ў наданні жанчынам права голасу. У 1896 менавіта рэспубліканская большасць упершыню прыхільна паставілася да права жанчын браць удзел у выбарах.

Калі 19-я Папраўка была, у рэшце

рэшт, дададзеная да Канстытуцыі, заканадаўчыя органы 26 штатаў з 36, якія прагаласавалі за яе ратыфікацыю, кантраляваліся рэспубліканцамі. Першай жанчынай, якая была абраная ў Кангрэс ЗША, стала ў 1917 годзе рэспубліканка Жанэт Рэнкін з Мантаны.

Прагрэсіўная палітыка рэспубліканцаў мела свой плён: з 1868 па 1892 гады яны выйгралі 5 прэзідэнцкіх выбараў зь сямі.

Заканчэнне XIX стагоддзя стала часам развіцця буйных карпарацыяў, якое змяніла Амэрыку й разам зь ёй Рэспубліканскую партыю, якую сталі актыўна падтрымліваць буйныя ўласнікі, вытворцы й прадпрымальнікі. Свае галасы адавалі рэспубліканцам таксама тыя групы насельніцтва, якія адчувалі небяспеку з боку імігрантаў новае хвалі – зь Ірлянды й Італіі.

У 1912 годзе былі прэзідэнт-рэспубліканец Тэадор Рузвэльт (ня блытаць з дэмакратам Франклінам Рузвэльтам) пайшоў на выбары як кандыдат ад створанай ім Прагрэсіўнай партыі. У выніку рэспубліканскі электарат быў расколаны, і выбары выйграў дэмакрат Уільсан.

Рэспубліканская партыя вярнулася ў Белы Дом у 1920 годзе й утрымлівала яго да 1932 года, калі працягла Вялікая дэпрэсія прывяла да перамогі дэмакрата Франкліна Рузвэльта.

Пасля Другой сусветнай вайны асноўнай тэзай знешнепалітычнае дактрыны рэспубліканцаў стаўся антыкамунізм. З 1952 па 1960 гг. Авальную Залю Белага Дому займаў прадстаўнік рэспубліканцаў генэрал Дуайт Эйзенхаўэр, які падчас вайны быў камандэрам хаўрусніцкіх войскаў у Заходняй Эўропе.

Наагул, з 1952 па 1992 год Белы Дом знаходзіўся ў руках рэспубліканцаў 28 гадоў – пры прэзідэнтах Эйзенхаўэры, Ніксоне, Фордзе, Рэйгане й Бушы-старэйшым. Падчас прэзідэнцтва апошніх, Рэйгана й Буша, Злучаныя Штаты сталі адзінай звышдзяржавай сьвету, атрымаўшы перамогу ў Халоднай вайне над СССР. Менавіта пры Рэйгане палітыка антыка-

мунізму атрымала сваё рэальнае ўвасабленьне. Прызначыўшы кіраўніком ЦРУ сп. Кейсі, які сваёй жыцьцёвай місіяй лічыў вызваленьне сьвету ад камунізму, Рэйган і сваёй мэтай бачыў паразу СССР. Ён перамог дзякуючы рашучым, смелым дзеяньням, скіраваным на зьнясьліваньне камуністычнае імперыі: ЗША падтрымлівалі масульманскія рухі ў Сярэдняй Азіі, маджахедаў у Афганістане, «Салідарнасьць» у Польшчы – гэтыя крокі прывялі фактычна да развалу т. зв. «сацыялістычнага лягеру». Эканамічны ціск на СССР ажыццяўляўся праз жорсткае абмежаваньне доступу СССР да новых тэхналягіяў Эўропы й ЗША (на ўласныя ўжо не хапала сродкаў) і захад па зьмяншэнні коштаў на нафту, якая давала асноўныя валютныя сродкі камуністычнаму ўраду.

Дэмакрат Уільям Клінтан, дзякуючы посьпехам ЗША ў вонкавай палітыцы дый істотнаму эканамічнаму ўздыму, утрымліваў Белы Дом цягам апошніх васьмі гадоў. Але XXI стагоддзье Амэрыка сустракае з новаабраным прэзідэнтам-рэспубліканцам Джорджам Бушам-малодшым. Рэспубліканцы маюць таксама перавагу (хоць і не вялікую) у Кангрэсе ЗША. З губэрнатарстваў штатаў 31 – рэспубліканец.

На працягу ўсёй багатай і доўгай гісторыі Рэспубліканскай партыі яе прыныцы застаюцца нязьменнымі: асобныя грамадзяне, а не ўрад, могуць прымаць лепшыя рашэньні; і «ўсе людзі маюць роўныя правы».

Сымбалам Рэспубліканскай партыі ёсьць слон. Ён зьявіўся ў 1874 годзе, калі дэмакраты імкнуліся напалохаць выбаршчыкаў тым, што нібыта прэзідэнт Грант будзе шукаць магчымасьці балаятавацца на «беспрэцэдэнтны» трэці тэрмін. Томас Наст, карыкатурыст выданьня «Харпэрс Уіклі», намаляваў сытуацыю такім чынам: асёл дэмакратаў імкнецца напалохаць рэспубліканскага слана – і абодва сымбалі замацаваліся за партыямі.

Аляксей ЯНУКЕВІЧ,
сябра Сойму БНФ.

Працяг. Пачатак на стар. 1

ХУТКА БУДЗЕ АДЗІНЫ КАНДЫДАТ

разумеюць, што толькі супольная праца ў рамках Рады можа даць рэальны вынік. Таму любыя размовы пра тое, што КРДС расколаецца і зь яе выходзяць прафсаюзныя арганізацыі або нейкія партыі, ёсьць няпраўдай.

Спрэчкі, безумоўна, ідуць. Але яны заўсёды былі і будуць – на тое гэта й Каардынацыйная рада. І каб скаардынаваць дзеянні, абмяркоўваюцца розныя падыходы. Усе жадаюць, каб Беларусь была дэмакратычнай краінай, і абмяркоўваюць мэханізмы дасягненьня гэтага. Таму пытаньне адзінага кандыдата

разглядаецца не з пазыцыяў «люблю – не люблю», а зыходзячы з таго, наколькі той ці іншы кандыдат можа стаць мэханізмам дасягненьня дэмакратыі ў Беларусі. Цешыць тое, што ніякіх расколаў і дэмаршаў няма.

Партыя працы ўзяла пытаньне аб аднаўленьні дзейнасьці «Народнай Грамады» ў складзе КРДС. Як вядома, удзел БСДП быў прыпынены. На паседжаньні разглядалася магчымасьць кампраміснага вырашэньня гэтага пытаньня. Спадару Лемяшонку было даручана правесці неабходныя кансультацыі. Варта спадзя-

вацца, што «Народная Грамада» пераадолее свой нутраны крызіс і далучыцца да супольнай працы ў складзе КРДС.

Такім чынам, мінулае паседжаньне Каардынацыйнай Рады засьведчыла, што аб'яднаньне апазыцыя гуртуе ўсе свае сілы, каб выступіць адзіным фронтам на прэзідэнцкіх выбарах. Зразумела, што такое гуртаваньне ёсьць вельмі небяспечным для Лукашэнкі, таму можна чакаць любых крокаў зь ягонага боку. Аднак апазыцыя гатовая да ўсіх магчымых варыянтаў развіцця падзеяў.

Ян ВАЙТОВІЧ

ІТАЛІЯ: ЦІ ПЕРАМОГУЦЬ СЭПАРАТЫСТЫ ЎНУТРЫ АБ'ЯДНАНАЙ ЭЎРОПЫ

У сярэдзіне 90-х гг. Эўропа перажывала сапраўдную крызу, і відавочным стаўся той факт, што ўсё большая частка насельніцтва эўрапейскіх краінаў з разнастайнай багатай і старажытнай культурай жадае стварэння магутнага саюзу. Аднак сённяшняя Эўропа ўяўляе сабой жорсткую сыстэму, звод законаў і правілаў, выкананьне якіх патрабуецца ад кожнага сябра Супольнасці. У ідэале, такое ўтварэнне, як ЭЗ, патрабуе аднароднасці, аднолькавасці ў асноўных сферах дзяржаўнай арганізацыі ўсіх удзельнікаў, бо аднароднасць зьяўляецца асноўнай вартасцю злучэння дзяржаваў. Дасягненне гэтага на сённяшнім этапе бачыцца амаль нерэальным, калі браць пад увагу няўдачы нутраной палітыкі некаторых краінаў, урады якіх на працягу многіх гадоў імкнуліся дасягнуць гэтай мэты ў межах сваёй дзяржавы.

Гісторыя

Сучаснае дзяржаваўтварэнне – Італія – усталявалася ў сярэдзіне 19 ст. Прычынай гэтага стала барацьба паўночных правінцыяў за незалежнасць ад Аўстрыі. Пасля першай няўдалай спробы вызваліцца ад прыгнёту паўночныя каралі схаўрусаваліся з кіраўнікамі цэнтральных і паўднёвых правінцыяў і далучылі іх да Лямбарды – найбуйнейшай правінцыі на Поўначы. Але адзінае, што сапраўды злучала гэтыя землі, акрамя палітычных актаў і дакументаў, была італьянская мова, агульныя карані і багатая антычная гісторыя, нашчадкамі якой лічылі сябе як паўночнікі, так і паўднёўцы. Падзяляючых фактараў, якія стаялі вельмі востра ў новаствораным каралеўстве, было значна больш. Поўнач на той час знаходзілася ў эпіцэнтры моцных рэвалюцыйных хваляванняў і прагрэсіўных палітычных чынаў, якія ўзрушылі Эўропу ў сярэдзіне 19 ст. На поўдні жыццё амаль не змянялася стагодзьдзямі з-за свайго кансерватыўнага ўкладу, сканцэнтраваным у асноўным на сельскай гаспадарцы. Уплывала таксама і геаграфічнае становішча, якое спрычынілася таму, што паўднёвыя правінцыі засталіся як бы па-за мяжой усіх прагрэсіўных пераменаў, якія змянілі лёс эўрапейскіх дзяржаваў.

Галоўнай мэтай далейшай нутраной палітыкі ўраду Італіі стала стварэнне адзінай грамадзкай супольнасці ў дзяржаве, каб надаць грамадству тоеснасць. Але ўсе спробы скасаваць канфлікт амаль ня мелі поспеху.

Свайго найвышэйшага ўздыму супрацьстаянне ў грамадстве дасягнула ў нашым стагодзьдзі, на пачатку 90-х, калі агульнавядомымі сталі дзеянні мафіёзнай суполкі Cosa Nostra на поўдні Італіі. Вядомымі сталі і жахлівыя факты гандлю людзьмі ў Нэапалі і Палермо, наркабізнэс, які зьяўляўся асноўнай крыніцай прыбытку для жыхароў невялікіх мястэчак, што цалкам залежылі ад яго, беспрацоўе і прастытуцыя. Да гэтага дадалася поўная бездапаможнасць афіцыйнай улады – карумпаванай і залежнай ад мафіі, якая кіравала разам з дзяржавай.

На хвалі ўсеагульнага абурэння становішчам у дзяржаве паўстала самая

канфлікту мэнталітэтаў, і больш за ўсё бачны на роўні даверу, прыватных стаўленняў і стаўленняў паміж людзьмі. Гэтая сьвядомасць бачная на прыкладзе вельмі папулярных на Поўначы анэкдотаў, кшталту: «Сустрэкаюцца нэапалітанец і турынец...» Князь паўночнай са звычкі паўднёвых італьянцаў шмат есці, спаць пасля абеду, прыхільнасці да шумных вечарынак з неабмежаванай колькасцю віна. У сваю чаргу на Поўдні ставяцца да паўночнікаў як да фармальных, схематычных і закрытых людзей.

Пазіцыю Lega Nord сёння падзяляюць перадусім жыхары невялікіх паўночных мястэчак, а ў вялікіх мэгапол-

моцная палітычная плынь сэпаратыскага кірунку – Lega Nord. Яе лідэрам стаў заможны паўночны прадпрымальнік Карло Боссі. Ліга атрымала значную падтрымку грамадзянаў на выбарах і заняла важную пазыцыю ў новым парламэнце. Шэраг ініцыятываў Лігі ў адносінах да статусу паўночных правінцыяў былі прынятыя парламэнтам пад націскам большасці. У выніку Поўнач атрымала больш свабоды на самакіраванне ў параўнанні з астатнімі рэгіёнамі, а сацыяльныя сферы (медыцына й адукацыя) цалкам пераходзілі пад кіраўніцтва мясцовых органаў.

Сучаснасць

Сёння канфлікт паміж Поўднем і Поўначчу перадусім носіць характар

ісах кшталту Турыну ці Міляну нязменна перамагаюць касмапалітычныя погляды.

За апошнія гады ўрад Італіі, улічваючы гістарычны досвед краіны, у асноўным прыкладае высілкі дзеля стварэння адкрытай грамадзкай супольнасці, не ўніфікаванага ўтварэння, а дзяржавы, якая ўключае ў сябе народнасці з рознымі інстытуцыямі, першым клопамам якой зьяўляецца замежная палітыка і абарона. Магчыма, менавіта такая схема і зьяўляецца мадэллю будучай Эўропы – супольнасці краінаў, якая захоўвае за сваімі сябрамі шырокія паўнамоцтвы, а народам назаўсёды пакідае іх культуру, дасягаючы гэтым сваёй асноўнай мэты.

Маша САВУШКІНА

Новы «Занавес», палякі і Эўразьвяз

Суровы кантроль на ўсходняй мяжы – кошт уваходнага квіткі ў Эўрапейскую супольнасьць

На сэрцы Эўропы чарговы шнар – лінія падзелу ў выглядзе драцяной агароджы, тысячы памежнікаў-ахоўнікаў і сеткі наглядальных вежаў. Шнар праз усё сэрца Эўропы – 745 міляў, а ў кіля-мэтрах дык больш за тысячу: ад Карпатаў на поўдні да Балтыйскага мора на поўначы. Хочаш патрапіць на супрацьлеглы бок – атрымай візу і прайдзі «кампутарны» фільтар.

Але на гэты раз расейцы тут ні прычым. Яны і самі з пачуцьцём неспакою глядзяць на вяртаньне «савецкае сыстэмы» падвойных драцяных кардонаў. Усходняя імперыя ўжо ня можа трымаць сваіх васалаў па гэты бок. Гэта заходняя багацеі трымаюць бяднейшых «родзічаў» з Усходу на адлегласьці.

Палякі зь непрыемным прадчуваньнем ставяцца да «Новага Занавесу» як да палітыкі Эўразьвязу, але гэта кошт. Той кошт, што мусіць заплаціць Польшча за права аб'яднацца з Эўропаю. І ў 2005 годзе ці нават раней (калі

ларусаў, украінцаў ды нават летувісаў рабіць ніхто не сьпяшаецца. Наадварот, паўпразрыстая мяжа з Польшчай хутка згубіць сваю адносную празрыстасьць – здароў, «Жалезны Занавес-2». Хаця Варшаўскі погляд на сяброўства ў эўраструктуры быў крыху іншым. Для іх гэта было хутчэй сьцьверджаньнем дзяржаўнае ідэнтыфікацыі й прысутнасьці на мапе Эўропы ў паўнаважным кантэксьце. Адным словам – узнагародай за зьвяржэньне камунізму і далучэньне да НАТО.

6 гадзінаў цягніком ад Варшавы – і мы ў лясных абшарах Бяшчадаўскіх гор на памежжы Польшчы і Украіны. У мінулым месяцы тут атрымала блаславеньне новая наглядальная вежа. Сам міністар унутраных справаў прысутнічаў на цырымоніі.

Польская-украінская мяжа толькі-толькі акрыяла пасля каляпсу расейскага рубля, які прыпыніў мільёны «чаўнакоў» з усходу. Гэтая мяжа за апошнія стагодзьдзе пераходзіла з рук у рукі не аднойчы. Апошні раз – у 1948 годзе, калі больш за 650 000 этнічных украінцаў былі дэпартаваныя адсюль (Устшыкі Горныя) пасля партызанскае вайны, у якой разгарнула дзеянні Украінская Нацыяналістычная Армія.

Раны дагэтуль не загіліся. У вёсачках на Пшэмысльшчыне там-сям зьяўляюцца някідкія помнікі ўкраінскім нацыяналістам, якія палякі клянучца зруйнаваць. А ў самім Пшэмысьлі, у адной з цэркваў, ёсьць помнік загінулым, што ня можа ня выклікаць абурэньне. Двухга-

ловы арол з нацысцкай свастыкай пад адным крылом і надпіс: «На ўшанаваньне нявінных польскіх жыхароў, па зьверску забітых украінскімі бандытамі на паўднёва-ўсходніх межах Польшчы ў 1942-48 гады». Украінская газэта «Высокі Замак» разглядае гэтыя землі як «Украіну, акупаваную Польшчай».

Празь мяжу ў Львове – паралельныя спрэчкі. На гэты раз яблык разладу – магільны польскіх жаўнераў, што абаранялі горад ад украінцаў у лістападзе 1918 г. Арыгінальныя інскрыпты на магілах былі прыблізна такога кшталту: «На ўшанаваньне тых, хто загінуў, абараняючы Львоў і паўднёва-ўсходнюю польскую мяжу». Украінская прапанова на «невядомых польскіх жаўнераў» гучала як «У гонар загінулых за незалежнасьць краіны». А якой краіны – гэта ўжо кожны вырашае па-свойму.

Толькі ў апошні месяц Пшэмысьль зрабіў адчувальны крок – пусьціў «хуткасны» аўтобус на Львоў. Зараз шлях у 90 кілямэтраў займае нейкія 5 гадзін: 30 хвілін да мяжы, 3 гадзіны на хабар украінскім памежнікам і гадзіна з паловай да Львова.

На гэты памежны мазоль і мае намер наступіць Брусэль. «Увядзеньне больш жорсткіх патрабаваньняў да пераходу мае толькі нэгатыўныя наступствы», – не сумняецца Мар'ян Майка, муніцыпальны галава Пшэмысьля. «Павялічэцца ўзровень злачыннасьці, колькасць бандытаў. Гандаль зьменшыцца, ровень беспрацоўя рэзка падскочыць. Украінцы-

палякі будуць сябе добра паводзіць) самая доўгая мяжа Эўразьвязу паляжа на ўсходняй польскай мяжы.

Натуральна, гэта не варшаўская ініцыятыва. Патрабаваньні да больш жорсткага памежнага кантролю генэруюцца ў Бэрліне, Парыжы ды Лёндане. Польшчу рады бачыць у эўрапейскім клубе, але запрашэньні для расейцаў, бе-

працяг на стар. 7

пачатак на стар. 6

Новы «Занавес», папакі і Эўразьвяз

прыхільнікі рэформаў страцяць магчымасьць назіраць за разьвіцьцём падзеяў у Польшчы. Карацей кажучы, мы спаўзаем у мінулае, хоць і ўсьведамляем, што яно далёка ня цукар».

Міністар замежных справаў Польшчы Радэк Сікорскі, даўні сябра «Салідарнасьці», якому Вялікабрытанія гарантвала палітычнае сховішча ў свае часы, у расчараваньні: «Насамрэч мы зрабілі вельмі шмат, каб зьвергнуць камунізм. Заходняя Эўропа за апошнія дзесяцігодзьдзе атрымала з гэтага гарантыю стабільнасьці і міру – ізноў нашая заслуга. А гэта значна болей, чым любы кошт пашырэння Эўразьвязу. Мы зараз знаходзімся ў супярэчнасьці. З аднаго боку, нам раець падтрымліваць добрыя стасункі з Расеяй. А зь іншага – увесці візавы рэжым для тых жа расейцаў, украінцаў, беларусаў».

Спадар Сікорскі адной з прычынаў краху камунізму ва Ўсходняй Эўропе бачыць магчымасьць наведваць іншыя краіны: «Ня толькі Балгарыю, але і Заходні Бэрлін, Вэну, Швэцыю й Лёндан. Мільёны палякаў даведаліся, як працуе дэмакратыя і рынкавая эканоміка. Вось што мы хочам паказаць беларусам і ўкраінцам».

Палякі, канешне, падсалодзяць пілюлю людзям па той бок фартыфікаванай мяжы. Але іх дагэтуль непрыемна перасмыкае ад прапановы разьмясьціць нямецкіх і аўстрыйскіх гардаў на ўсходнім кардоне ЭЗ.

«Я чуў гэтую ідэю, але да яе трэба ставіцца асьцярожна. Натуральна, нічога ня можа вырашацца бяз згоды ўраду», – кажа Сікорскі.

Нягледзячы на пэўныя саступкі, новы памежны кантроль – дрэнная навіна для людзей кшталту Міраслава Сідара – этнічнага ўкраінца, чые бацькі былі дэпартаваныя ў 1947 годзе. Ён кіруе аўтобуснай кампаніяй, што робіць у тым ліку і перавозкі «Львоў – Пшэмысьль». «Калі вы хочаце падзелу, бандытаў, мафію, то ўводзьце візы. Дзьве супольнасьці толькі пачалі забываць мінулыя канфлікты і наладжваць кантакты. Нам кажуць – будзьце годнымі эўрапейцамі, але заплаціце за гэта. Кошт – больш цяжкія ўмовы перасячэньня мяжы. Але што мы ствараем? Рынак на задавальненьне Захаду?» – кажа Міраслаў.

А мы ізноў пераносімся на наглядальную вежу ў гарах. Наглядальная пляцоўка хутчэй нагадвае ўтульную рэстаранцыю з відам на даволі прывабны мясцовы краявід. Капітан Томаш Дажынкевіч паказвае ўдалечыню: «Глядзіце, празь дзесяць кілямэтраў пачынаецца Ўкраіна».

«The Guardian» Дэвід ХЭРСТ
і Андрэй САРОТНІК

Першы выпуск «Славурых імёнаў Бацькаўшчыны»

Зьявіўся першы выпуск калектыўнага дасьледаваньня «Славурых імёны Бацькаўшчыны».

Гэтае выданьне рэалізуецца ў рамках праграмы «Славурых імёны Бацькаўшчыны», над якой працуе Нацыянальны навукова-асьветны цэнтар імя Ф. Скарыны. Над кнігай працавала група гісторыкаў на чале з Анатолем Грыцкевічам, сябрам Сойму БНФ, старшынём Культурніцкай камісіі Фронту. У першы выпуск увайшлі 33 міні-манаграфіі пра беларускіх вучоных, пісьменьнікаў, палітычных, грамадзкіх і ваенных дзеячоў 12-19 ст. Разам са славурымі імёнамі сустракаюцца і меней вядомыя. Наперадзе яшчэ каля 200 манаграфій, гэта значыць – каля 10 кніжак сэрыі. Мяркуюцца, што міні-манаграфіі будуць у далейшым скарыстаныя для стварэньня «Беларускага біяграфічнага слоўніка».

Перапіс гомельскіх маладзёвых арганізацыяў

У Магілёўскім гарвыканкаме прайшло паседжаньне, прысьвечанае праблемам моладзі. У прыватнасьці, улады цікавіла колькасьць моладзі, якая ўваходзіць у грамадзкія арганізацыі.

Напярэдадні ўва ўсіх навучальных устаноў горада правялі апытаньне. Кожны вучань мусіў адзначыць, ці ёсьць ён сябрам якой-небудзь арганізацыі, і калі так, то якой менавіта. Такім чынам аддзел па «барацьбе» з моладзьдзю склаў рэйтынг гомельскіх маладзёвых арганізацыяў і палічыў колькасць тынэйджэраў, якіх ахоплівае маладзёвы рух.

Мэта правядзеньня мерапрыемства не зразумелая: ці гэта проста падлік сацыяльна актыўнай моладзі, ці паводле вынікаў будуць разьмяркоўвацца сродкі, ці па іншай таёмнай прычыне.

Салігорскія дэмакратычныя прафсаюзы падтрымліваюць кандыдатуру Домаша

14-15 сьнежня на паседжаньні Савету прадстаўнікоў Кангрэсу дэмакратычных прафсаюзаў, што праходзіў у Салігорску, было вырашана падтрымаць на прэзыдэнцкіх выбарах, якія адбудуцца ў наступным годзе, кандыдатуру адзінага кандыдата ад дэмакратычных сілаў Сямёна Домаша.

Як паведаміў старшыня салігорскага «Клубу выбарнікаў», намесьнік старшыні Беларускага незалежнага прафсаюзу Мікалай Дзялендзік, такое рашэньне было прынятае практычна адзінагалосна. На паседжаньні прысутнічала больш за 30 чалавек – прадстаўнікі Беларускага незалежнага прафсаюзу, Свабоднага прафсаюзу беларускага, Свабоднага прафсаюзу мэталістаў і Дэмакратычнага прафсаюзу транспартнікаў.

Амэрыканцы напужалі Крычаўскі КДБ

9 сьнежня Крычаўскае грамадзкае аб'яднаньне «Кантакт-цэнтар» наведала дэлегацыя амбасады ЗША на чале з аташэ па сродках масавай інфармацыі.

Дыпляматы азнаёміліся з працай аб'яднаньня, зь перашкодамі, якія чыняць яму мясцовыя ўлады. Візыт супрацоўнікаў амбасады нарабіў шмат сплаху ў горадзе. Дзіўна глядзеўся бліскучы «Ford» на шчарбатых і брудных вуліцах. Кіраўнік гарадскога аддзяленьня ўпраўленьня КДБ некалькі наступных дзён зьвёў на тое, каб высветліць, хто, да каго і навошта прыехаў у Крычаў.

BARC

ВЕРШ НА СВАБОДУ

На пачатку стагодзьдзя першая беларуская паэтка пісала «Хрэст на свабоду»; у сярэдзіне стагодзьдзя пазыўныя беларускай службы радыё «Вызваленьне» адкрываліся радкамі першага паэта нацыі «Свабоднае слова ты, роднае слова!»

На пачатку новага стагодзьдзя мы зьявртаемся да нашых слухачоў – усіх, хто даражыць свабодай, любіць вольнае слова: стварыць новую анталёгію вершаў пра свабоду, за якую беларусы змагаліся ў мінулыя вякі, безь якой немагчыма год-

на ўвайсьці ў XXI стагодзьдзе.

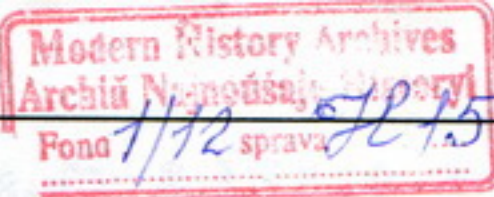
У эфіры будуць гучаць толькі новыя творы, напісаныя спэцыяльна для гэтай перадачы.

Дасылайце вашыя вершы на адрас Менск-5 паштовая скрынка 111, а таксама ў рэдакцыю «Нашай Нівы», пазначайце зваротны адрас і тэлефон.

Новыя вершы волі – год 2001-шы, штодня, хвалі «Свабоды».

Беларускія паэты – пра свабоду – на «Свабодзе» – дзеля свабоды.

Анкета

Шаноўныя чытачы!
Рэдакцыя «Навінаў БНФ» падводзіць вынікі працы ў мінулым годзе.

Мы высока цэнім вашу ўвагу да газэты і шчыра дзякуем усім, хто чытаў нас, пісаў нам, адным словам, ня быў аб'якавы да нашае працы. Мы працуем дзеля вас і будучыні, і нам важныя вашы меркаваньні і заўвагі. Таму сёньня рэдакцыя прапануе вам у гэтай анкету «Навінаў БНФ». Будзем шчыра ўдзячныя кожнаму, хто запоўніць яе і дашле на адрас: 220005, Менск, вул. Варшаўскі, 8, з пазнакай «для «Навінаў БНФ».

Рэдакцыя

Анкета «Навінаў БНФ»

Узрост:

- да 18
- 18-25
- 25-40
- 40-55
- старэй за 55

Адукацыя:

- н/сярэдня
- сярэдня
- с/спэцыяльная
- н/вышэйшая
- вышэйшая

Спэцыяльнасьць _____

Прафэсія (пасада) _____

Да якой з сацыяльных групаў Вы належыце:

- беспрацоўны
- студэнт (-ка)
- навуковец (-оўца)
- маю ўласны бізнэс
- на пэнсіі
- рабочы (-ая)
- службовец (-оўца)

Як даўно Вы чытаеце «Навіны БНФ»?

- менш за месяц
- паўгады
- сачу за газэтай ад самага пачатку яе выданьня
- 1-3 месяца
- больш за паўгады

Ацаніце, як зьмяніўся знешні выгляд і зьмест газэты за апошнія паўгады:

- у станоўчы бок
- у адмоўны бок
- нічога не зьмянілася

іншае _____

Наколькі «Навіны БНФ» задавальняе вашы чаканьні?

- а)
- цалкам задавальнае ў інфармацыйным пляне
  - часткова задавальнае ў інфармацыйным пляне
  - цалкам не задавальняе
- б)
- цалкам задавальнае ў пляне аналітыкі
  - часткова задавальнае ў пляне аналітыкі
  - цалкам не задавальняе

Матэрыялы на якія тэмы Вам найбольш цікава чытаць? (пазначце, калі ласка, падрабязна ці па рубрыках)

Якія публікацыі Вы пакідаеце па-за ўвагай? (пазначце, калі ласка, прычыны)

Колькі чалавек з кола Ваших знаёмых і блізкіх чытае асобнік газэты?

- адзін
- 2-3
- 4 і болей

Якія тэмы, на Ваш погляд, павінны асьвятляцца больш шырока?

Якія новыя тэмы і рубрыкі

Вы хацелі б пабачыць ў нашай газэце ў новым годзе?

- палітыка
- эканоміка
- аналітыка
- рэгіянальныя навіны
- культура
- навіны з дзяспары
- замежны погляд на Беларусь
- іншае

(калі у Вас ёсьць уласныя меркаваньні і прапановы, мы будзем удзячныя за іх выказваньне)

*Шчыра вінуем Вас з Калядамі і Новым годам!
Будзем разам у новым стагодзьдзі!*

Навіны

Б Н Ф «АДРАДЖЭНЬНЕ»

№ 16 (33), 26 сьнежня 2000 г., наклад 299 асобнікаў
Распаўсюджваецца бясплатна на правах нум-

У нумары скарыстаная выява Пагоні з тытульнага аркуша Статута Вялікага Княства Літоўскага 1588 г.

Адрас глянцавага нумару: 220006, Менск, а/с 27, тэл. 284-50-12

E-mail: bnf@journalist.com

в.а. рэдактара Віктар Івашкевіч
рэдактар нумару Аляксей Шэін

У нумары выкарыстаныя
фатаздымкі Irex/ProMedia

vytoki.net

НАВІНЫ БНФ "Адраджэньне"